

Republika e Kosovës
Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit
Institucija Ombudsmana • Ombudsperson Institution

Nr./Br./No. 1938/2019
Nr. i fq./Br.str./Nr.pg. _____
Data/Datum/Date: 08/11/19

BRISHTINË-PRISHTINA-PRISTINA

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmana • Ombudsperson Institution

RAPORT ME REKOMANDIM

Ankesa nr. 558/2019

Zullfo Gusinjac

lidhur me zvarritjen e procedurës në Gjykatën Themelore në Prishtinë

Për: Znj. Afërdita Bytyçi, Kryetare
Gjykata Themelore në Prishtinë

Prishtinë, më 8 nëntor 2019

Qëllimi i raportit

1. Qëllimi i këtij raporti është që t'i tërhiqet vëmendja Gjykatës Themelore në Prishtinë (në tekstin e mëtejshëm: GjThP) lidhur me nevojën e ndërmarrjes së veprimeve përkatëse për shqyrtimin dhe vendosjen e lëndës C.nr. 1134/2012, pa vonesa të mëtutjeshme.
2. Ky raport është i bazuar në ankesën individuale të z. Zullfo Gusinjac (në tekstin e mëtejshëm: ankuesi) dhe mbështetet në faktet dhe në provat e ankuesit, si dhe në shkresat e lëndës, të cilat i ka Institucioni i Avokatit të Popullit (IAP), lidhur me zvarritjen e procedurës gjyqësore në lëndën C.Nr. 1134/2012, përkitazi më çështjen e vërtetimit të pronësisë.

Baza ligjore

3. Sipas nenit 135, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve të tjera shtetërore.”*
4. Po ashtu, Ligji nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit, neni 16, paragrafi 8, përcakton: *“Avokati i Popullit mund të jep rekomandime të përgjithshme për funksionimin e sistemit gjyqësor. Avokati i Popullit nuk do të ndërhyjë në rastet dhe në procedura tjera ligjore që janë duke u zhvilluar para gjykatave, përveç rastit kur ka zvarritje të procedurave”.*

Përmbledhje e fakteve

Faktet, dëshmitë dhe informatat lidhur me rastin, të cilat i ka IAP-ja, mund të përmbliidhen si në vijim:

5. Më 11 maj 2012, z. Zullfo Gusinjac kishte parashtruar në GjThP Padi për vërtetimin e pronësisë.
6. Më 21 janar 2015, GjThP kishte nxjerrë aktvendim me të cilin kishte kërkuar nga i padituri që t'i paraqiste gjykatës përgjigje në padi.
7. Më 9 shkurt 2015, i padituri, përmes të autorizuarit të tij, ia kishte dorëzuar GjThP-së përgjigjen në padi.
8. Ankuesi, që nga viti 2015 e deri më tani, në GjThP i kishte paraqitur tri urgjenca për përshpejtimin e procedurës. Megjithatë, sipas pohimeve të tij, që nga viti 2015 e deri më tani, nga GjThP nuk ka marrë ndonjë informatë lidhur me rastin, e as nuk është mbajtur ndonjë seancë gjyqësore.
9. Më 10 korrik 2019, ankuesi paraqiti ankesë në IAP lidhur me zvarritjen e procedurës gjyqësore nga GjThP-ja për trajtimin e lëndës C.nr.1134/12.
10. Më 27 gusht 2019, Avokati i Popullit i dërgoi letër kryetares së GjThP-së, për t'i kërkuar informata lidhur me veprimet që gjykata i ka ndërmarrë dhe që planifikon t'i ndërmarrë për shqyrtimin e çështjes së parashtruar nga ankuesi.
11. Më 18 shtator 2019, Avokati i Popullit mori përgjigje nga gjyqtari i rastit në GjThP, me të cilën, ndër tjera, u njoftua se për shkak të numrit të madh të lëndëve me të cilat është i ngarkuar si dhe natyrës emergjente të tyre, gjykata deri më tani nuk ka mundur të

procedojë me lëndën e ankuesit, por në një afat të shkurtë kohor do ta procedojë edhe lëndën në fjalë.

Instrumentet ligjore të zbatueshme në Republikën e Kosovës

12. Kushtetuta e Republikës së Kosovës, në nenin 21, përcakton: *“Republika e Kosovës mbrohet dhe garanton të drejtat e njeriut dhe liritë themelore [...]”*
13. E drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm përcaktohet me nenin 31.1 të Kushtetutës:
“Çdo kujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.”
14. Po ashtu, mbrojtja gjyqësore e të drejtave, e përcaktuar me nenin 54 të Kushtetutës, parasheh:
“Çdo kush gëzon të drejtën e mbrojtjes gjyqësore në rast të shkeljes ose mohimit të ndonjë të drejte të garantuar me Kushtetutë ose më ligj, si dhe të drejtën në mjete efektive ligjore nëse konstatohet se një e drejtë e tillë është shkelur.”
15. Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (KEDNj), sipas Kushtetutës së Republikës së Kosovës, është dokument ligjor drejtpërdrejtë i zbatueshëm në Republikën e Kosovës dhe ka prioritet, në rast konflikti, ndaj dispozitave, ligjeve dhe akteve të tjera të institucioneve publike.¹ Ndërsa paragrafi 1 i nenit 6 të KEDN-së garanton:
“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve civile, çdo njëri ka të drejtë për një proces të drejtë dhe të hapur brenda një afati të arsyeshëm kohor.”
16. Ligji nr. 03/L-199 për Gjykatat, në nenin 7, paragrafi 2, përcakton:
“Çdo person ka qasje të barabartë në gjykata dhe askujt nuk i mohohet e drejta në gjykim të drejtë, në përputhje me procedurën e rregullt ligjore ose të drejtë në mbrojtje të barabartë me ligj. Çdo person fizik apo juridik ka të drejtë në gjykim të drejtë dhe brenda afatit të arsyeshëm kohor.”
17. Ndërsa neni 7, paragrafi 5, i Ligjit për Gjykatat përcakton:
“Të gjitha gjykatat duhet të funksionojnë në mënyrë të shpejtë dhe efikase për të siguruar zgjidhjen e shpejtë të lëndëve.”

Analiza ligjore

18. Avokati i Popullit tërheq vëmendjen tek praktika e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GjEDNj), në lidhje me nenin 53 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, sipas të cilit, të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të GjEDNj-së.
19. Në raste të shumta, GjEDNj-ja ka theksuar se e drejta e palës që çështja e tij të vendoset në afat të arsyeshëm kohor paraqet element qenësor të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm.
20. Avokati i Popullit rikujton se praktika e GjEDNj-së ka vërtetuar se zgjatja e procedurës normalisht llogaritet nga koha e inicimit të procedurave gjyqësore (shih, në mes tjerash,

¹ Kushtetuta e Republikës së Kosovës, neni 22.

aktgjykimin *Moldovan dhe të tjerët kundër Rumanisë*, më 12 korrik 2005 dhe aktgjykimin *Sienkiewicz kundër Polonisë*, më 30 shtator 2003) deri në kohën kur çështja ka përfunduar dhe/ose aktgjykimi është ekzekutuar (shih aktgjykimin *Poitier kundër Francës*, më 8 nëntor 2005).

21. Avokati i Popullit vëren se GjEDNj-ja ka theksuar se një prej faktorëve që duhet të merret në konsideratë është sjellja e autoriteteve kompetente gjyqësore dhe administrative dhe se është përgjegjësi e gjykatës që ta organizojë punën e saj në atë mënyrë që individët të informohen brenda një kohe të arsyeshme për përparimin dhe rezultatet e çështjeve të tyre (shih Aktgjykimin *Zimmerman dhe Steiner kundër Zvicrës*, 13 korrik 1983).
22. Sipas praktikës së GjEDNj-së (shih *Poiss v. Austria*, § 50; *Bock v. Germany*, §35), llogaritja e kohës për trajtim të një rasti gjyqësor fillon nga momenti i paraqitjes së padisë në gjykatën kompetente, e që në rastin konkret fillon të llogaritet që nga data 11 maj 2012, kur paditësi e kishte paraqitur padinë në GjThP. Deri në ditën e publikimit të këtij raporti nuk është marrë ndonjë vendim përfundimtar lidhur me çështjen e ankuesit.
23. Njëkohësisht, mungesa e mjeteve efektive për mbrojtje nga shkelja e së drejtës për proces të rregullt brenda një kohe të arsyeshme, siç është e garantuar me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, përbën shkelje të nenit 13 të Konventës, i cili thotë:
“Çdo person, të cilit i kanë shkelur të drejtat dhe liritë e njohura me këtë Konventë, ka të drejtë të paraqesë një ankim efektiv përpara një instance kombëtare, edhe kur kjo shkelje ka qenë kryer nga persona që veprojnë brenda ushtrimit të funksioneve të tyre zyrtare.”
24. Sa i përket zbatueshmërisë së nenit 13, Avokati i Popullit rikujton se GjEDNj-ja disa herë e ka theksuar se vonesat e mëdha në administrimin e drejtësisë, në rastet kur palët në procedurë nuk kanë mjete efektive për ankim në rastet e zvarritjes së procedurave gjyqësore, përbëjnë kërcënim për sundimin e ligjit brenda rendit ligjor vendor (shih Aktgjykimin në rastin *Bottazi kundër Italisë*, më 28 korrik 1999, dhe Aktgjykimin në rastin *Di Mauro kundër Italisë*, më 28 korrik 1999).
25. Neni 13 i KEDNj-së pasqyron në mënyrë të drejtpërdrejtë obligimin e shtetit që fillimisht t'i mbrojtë të drejtat e njeriut përmes sistemit të tij ligjor, duke vendosur me këtë rast një garanci shtesë, për një individ, që e bën të mundur që ai/ajo t'i gëzojë të drejtat në mënyrë efektive. Nëse shikohet nga kjo perspektivë, e drejta e një individi për proces të rregullt brenda një kohe të arsyeshme do të jetë më pak efikase nëse nuk ekziston mundësia që së pari ta parashtrijë këtë ankesë te një autoritet vendor. Kërkesat e nenit 13 mbështesin kërkesat e nenit 6 (shih Aktgjykimin *Kudla kundër Polonisë*). Kështu, neni 13 garanton një mjet efektiv ankimi te një autoritet vendor për një shkelje të pohuar të kërkesave të nenit 6 për ta shqyrtuar një rast gjyqësor brenda një kohe të arsyeshme. Pasi që rasti në fjalë ka të bëjë me ankesën lidhur me kohëzgjatjen e procedurës, neni 13 i Konventës është i zbatueshëm.
26. Lidhur me kërkesat e nenit 13, Avokati i Popullit rikujton se efekti i këtij neni është ekzistenca e një mjeti ligjor vendor që merret me substancën e “një ankese të kontestueshme” sipas Konventës dhe të lejojë lehtësimin përkatës (shih, p.sh. Aktgjykimin në rastin *Kaya kundër Turqisë*, më 19 shkurt 1998). Çfarëdo mjeti i tillë duhet të jetë efektiv si në praktikë ashtu edhe në ligj (shih, p.sh. Aktgjykimin në rastin *Ilhan kundër Turqisë*, më 27 qershor 2000).

27. Lidhur me ankesën për zvarritje të procedurës, Avokati i Popullit rikujton se “mjetet efektive” në kuptim të nenit 13 do të duhej të ishin në gjendje ta parandalonin shkeljen e pohuar apo ta parandalonin vazhdimin e saj, ose ta ofronin përmirësimin adekuat për çfarëdo shkelje që tashmë kishte ndodhur (shih aktgjykimin e lartpërmendur *Kudla*).
28. Në sistemin tonë të brendshëm nuk ekziston një mekanizëm ligjor përmes së cilit ankuesi do të kishte mundur të ankohej për zvarritje të procedurës për të arritur çfarëdo lehtësimi në formë të parandalimit apo të kompensimit.

Konstatimet e Avokatit të Populli

29. Avokati i Popullit rikujton se, sipas praktikës gjyqësore të GjEDNj-së, kohëzgjatja e procedurës llogaritet nga koha e inicimit të procedurës gjyqësore, e në rastin konkret, është data 11 maj 2012, dhe konstaton se zvarritja e tillë pa vendim përfundimtar shkel:
- Të drejtën për gjykim të drejtë, proces të rregullt, brenda një afati të arsyeshëm kohor të përcaktuar dhe të mbrojtur me nenin 31 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe me nenin 6 të KEDNj-së.*
- Të drejtën për mjete efektive juridike të mbrojtura me nenin 32 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe nenin me 13 të KEDNj-së.*
- Të drejtën për mbrojtje gjyqësore të të drejtave të përcaktuara në nenin 54 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës.*
30. Duke u bazuar nga të lartcekurat, Avokati i Popullit, në pajtim me nenin 135, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës: “[...] *ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve të tjera shtetërore.*”; dhe në pajtim me nenin 16, paragrafi 8, të Ligjit për Avokatin e Popullit, sipas të cilit: “*Avokati i Popullit mund të jap rekomandime të përgjithshme për funksionimin e sistemit gjyqësorë. Avokati i Popullit nuk do të ndërhyjë në rastet dhe procedurat tjera ligjore që janë duke u zhvilluar para gjykatave, përveç rastit kur ka zvarritje të procedurës.*”, bazuar në analizën ligjore të mësipërme, në cilësinë e rekomanduesit, duke iu referuar argumenteve të lartpërmendura, me qëllim të përmirësimit të punës në sistemin gjyqësor të Kosovës, i

REKOMANDON

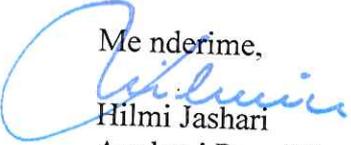
Gjykatës Themelore në Prishtinë

- **T'i ndërmarrë të gjitha veprimet përkatëse për shqyrtimin dhe vendosjen për lëndën C.nr. 1134/2012, pa vonesa të mëtutjeshme.**

Në pajtim me nenin 132, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (“*Çdo organ, institucion ose autoritet tjetër, që ushtron pushtet legjitim në Republikën e Kosovës, është i detyruar t’u përgjigjet kërkesave të Avokatit të Popullit dhe t’i paraqesë atij/asaj të gjitha dokumentet dhe informacionet e kërkuara në pajtim me ligj*”) dhe në pajtim me nenin 28 të Ligjit nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit (“*Autoritetet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar rekomandim, kërkesë ose propozim për ndërmarrjen e veprimeve konkrete, . . . duhet*

të përgjigjen brenda afatit tridhjetë (30) ditor. Përgjigjja duhet të përmbajë arsyet me shkrim për veprimet e ndërmarra lidhur me çështjen në fjalë”), ju lutemi mirësisht të na informoni për veprimet e ndërmarra lidhur me çështjen në fjalë.

Me nderime,

Hilmi Jashari

Avokat i Popullit